

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник коледжу,
Голова приймальної комісії коледжу

Анатолій АНДРУСЕВИЧ

« 31 »

гравис

2022р.

ПРОГРАМА

**вступного випробування у формі індивідуальної усної співбесіди
з української мови
для вступників на основі повної загальної (профільної) середньої освіти
для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого
бакалавра, освітнього ступеня бакалавра**

КРИВИЙ РІГ

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Пояснювальна записка.....	3
2. Програма з української мови.....	4
3. Критерії оцінювання індивідуальної усної співбесіди з української мови.....	13
4. Список рекомендованої літератури.....	14

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступних випробувань з української мови до ТЕК БНАУ розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-11 класів (рівень стандарту, наказ Міністерства освіти і науки України №1021 від 28.10.2010 р., лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-6611 від 23.12.2004 р.)

Матеріали програми вступних випробувань розподілені за такими розділами: *«Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Орфоепія», «Орфографія».*

Вступне випробування з української мови проводяться у формі індивідуальної усної співбесіди, яка складається з 4 завдань для кожного вступника.

Тривалість вступного випробування – **до 20 хвилин.**

Питання, що будуть задані вступнику під час проведення індивідуальної усної співбесіди, розраховані на перевірку основних орфограм і пунктограм, засвоєних учнями під час навчання у школі.

Питання, що будуть задані вступнику під час проведення індивідуальної усної співбесіди, складені за зразком матеріалів зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти з урахуванням дидактично-методичних настанов Міністерства освіти і науки України («Методичні рекомендації щодо використання тестових технологій у процесі вивчення української мови в навчальних закладах» (додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 29.12.2006 р. №1/9-795). Зміст наведених завдань відповідає змісту чинної Програми з української мови.

УКРАЇНСЬКА МОВА

Назва розділу, теми	Знання	Предметні вміння та способи навчальної діяльності Вступник повинен уміти:
1. Фонетика. Графіка	<p>Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї, щ</i>. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Упорядкування приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування <i>у-в, і-й</i></p>	<p><i>визначати</i> в словах голосні, тверді і м'які, дзвінки й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; ділити слово на склади; визначати звукове значення букв у слові. <i>визначати</i> місце букв в алфавіті, розташовувати слова за алфавітом; розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування <i>у-в, і-й</i></p>
2. Лексикологія. Фразеологія	<p>Лексикологія як учення про слово. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми Лексика української мови за походженням. Загальноживані слова. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми.</p>	<p><i>пояснювати</i> лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антоніми та <i>використовувати</i> їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні. <i>Знаходити</i> в тексті й доречно використовувати в мовленні вивчені групи слів; пояснювати значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> їх у мовленні</p>
3. Будова слова. Словотвір	<p>Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або</p>	<p><i>відділяти</i> закінчення слів від основи, <i>членувати</i> основу на значущі частини, <i>добирати</i> спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; <i>розрізняти</i> форми слова й спільнокореневі слова, правильно <i>вживати</i> їх у</p>

	основ, перехід з однієї частини мови в іншу.	мовленні; <i>визначати</i> спосіб творення слів
4. Морфологія. 4.1. Іменник	Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви <i>-а(-я), -у(-ю)</i> в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові найвищій, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.	<i>розрізнявати</i> іменники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; <i>визначати</i> основні способи творення іменників; правильно <i>відмінювати</i> іменники, <i>відрізнати</i> правильні форми іменників від помилкових; <i>використовувати</i> іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями <i>розрізнати</i> основні способи творення відносних і присвійних прикметників; <i>відмінювати</i> прикметники; <i>відрізнати</i> правильні форми прикметників від помилкових
4.3. Числівник	Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників: 1) <i>один, одна</i> ; 2) <i>два, три, чотири</i> ; 3) від <i>п'яти</i> до <i>двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят</i> ; 4) <i>сорок, дев'яносто, сто</i> ; 5) <i>двісті - дев'ятсот</i> ; 6) <i>нуль, тисяча, мільйон, мільярд</i> ; 7) збірні; 8) дробові. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників	<i>розрізнявати</i> числівники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; <i>відрізнати</i> правильні форми числівників від помилкових; <i>добирати</i> потрібні форми числівників і використовувати їх у мовленні; <i>визначати</i> сполучуваність числівників з іменниками

<p>4.4. Займенник</p>	<p>Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників</p>	<p><i>розпізнавати</i> займенники, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; <i>відрізнати</i> правильні форми займенників від помилкових, правильно <i>добирати</i> потрібні форми займенників і <i>використовувати</i> їх у мовленні</p>
<p>4.5. Дієслово</p>	<p>Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на <i>-но, -то</i>). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу).</p> <p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників.</p> <p>Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на <i>-но, -то</i>.</p>	<p><i>розпізнавати</i> дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; визначати загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; <i>використовувати</i> один час і спосіб у значенні іншого; <i>розрізнати</i> основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недоконаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів; <i>відрізнати</i> правильні форми дієслів від помилкових.</p> <p><i>розпізнавати</i> дієприкметники (зокрема відрізнати їх від дієприслівників), <i>визначати</i></p>

	<p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот</p>	<p>їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; <i>відрізняти</i> правильні форми дієприкметників від помилкових; <i>добирати</i> й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні, <i>використовувати</i> дієприкметники в мовленні.</p> <p><i>розпізнавати</i> дієприслівники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення, <i>відрізняти</i> правильні форми дієприслівників від помилкових; <i>правильно будувати</i> речення з дієприслівниковими зворотами</p>
<p>4.6. Прислівник</p>	<p>Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу</p>	<p><i>розпізнавати</i> прислівники, <i>визначати</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників; <i>відрізняти</i> правильні форми прислівників від помилкових; <i>добирати</i> й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> прислівники в мовленні</p>
<p>4.7. Службові частини мови</p>	<p>Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені.</p>	<p><i>розпізнавати</i> прийменники, <i>визначати</i> їхні морфологічні ознаки, групи прийменників за походженням і за будовою; <i>правильно й комунікативно</i></p>

	<p>Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток</p>	<p>доцільно <i>використовувати</i> форми прийменників у мовленні</p> <p><i>розпізнавати</i> частки, <i>визначати</i> групи часток за значенням і вживанням; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> частки в мовленні</p>
4.8. Вигук	<p>Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків</p>	<p><i>розпізнавати</i> вигуки, <i>визначати</i> групи вигуків за походженням; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> вигуки в мовленні</p>
5. Синтаксис 5.1.Словосполучення	<p>Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання)</p>	<p><i>розрізняти</i> словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й реченнями, <i>визначати</i> головне й залежне слово в підрядному словосполученні; <i>визначати</i> поширені й непоширені словосполучення, типи словосполучень за способами вираження головного слова</p>
5.2.1. Просте двоскладне речення	<p>Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження</p>	<p><i>визначати</i> структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> прості речення</p>
5.2.2. Другорядні члени речення у	<p>Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин</p>	<p><i>розпізнавати</i> види другорядних членів та їхні типи й різновиди,</p>

двоскладному й односкладному реченні	за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок)	<i>визначати</i> способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні; правильно розставляти розділові знаки при непоширеній прикладці, порівняльному звороті
5.2.3. Односкладні речення	Грамматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні	<i>розпізнавати</i> типи односкладних речень, <i>визначати</i> особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні
5.2.4. Просте ускладнене речення	Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні	<i>розпізнавати</i> просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно <i>розставляти</i> розділові знаки в них
5.2.5. Складне речення	Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: 1) інтонація й сполучники або сполучні слова; 2) інтонація. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення	<i>розпізнавати</i> складні речення різних типів, <i>визначати</i> їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями. <i>Добирати</i> й <i>конструювати</i> складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно <i>розставляти</i> розділові

		знаки, <i>будувати</i> схему такого речення
5.2.5.1. Складносурядне речення	Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення	<i>розпізнавати</i> складносурядні речення, визначати смислові зв'язки між частинами складносурядного речення, комунікативно доцільно <i>використовувати</i> його виражальні можливості в мовленні
5.2.5.2. Складнопірядне речення	Складнопірядне речення, його будова. Головне й пірядне речення. Пірядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопірядному реченні. Основні види пірядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопірядні речення з кількома пірядними, їх типи за характером зв'язку між частинами: 1) складнопірядні речення з послідовною пірядністю; 2) складнопірядні речення з однорідною пірядністю; складнопірядні речення з неоднорідною пірядністю	<i>розпізнавати</i> складнопірядні речення, <i>визначати</i> їхню будову, зокрема складнопірядних речень з кількома пірядними, <i>відобразити</i> її в схемі складнопірядного речення; <i>визначати</i> основні види пірядних речень, типи складнопірядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості складнопірядних речень різних типів у процесі спілкування
5.2.5.3. Безсполучникове складне речення	Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями: 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні	<i>розпізнавати</i> безсполучникові складні речення, <i>визначати</i> смислові відношення між їхніми частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні

<p>5.2.5.4. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку</p>	<p>Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку</p>	<p><i>визначати</i> структуру складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно <i>використовувати</i> виражальні можливості речень цього типу в мовленні</p>
<p>5.3. Способи відтворення чужого мовлення</p>	<p>Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог</p>	<p><i>визначати</i> в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; <i>замінювати</i> пряму мову непрямою; правильно й доцільно <i>використовувати</i> в тексті пряму мову й цитати; правильно <i>вживати</i> розділові знаки в конструкціях із прямою мовою та діалогом</p>
<p>6. Стилїстика</p>	<p>Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції</p>	<p><i>розпізнавати</i> стилї мовлення, <i>визначати</i> особливості кожного з них; <i>користуватися</i> різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування</p>
<p>7. Орфоепія</p>	<p>Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків: 1) [дж], [дз], [д?]; 2) [г]; 3) [ж], [ч], [ш], [дж]; 4) груп приголосних 5) (уподібнення, спрощення); 6) м'яких приголосних; 7) подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом</p>	<p><i>визначати</i> особливості вимови голосних і приголосних звуків; <i>наголошувати</i> слова відповідно до орфоепічних норм</p>
<p>8. Орфографія</p>	<p>Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення <i>йо</i>, <i>ьо</i>. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.</p>	<p><i>розпізнавати</i> вивчені орфограми й <i>пояснювати</i> їх за допомогою правил; правильно <i>писати</i> слова з вивченими орфограмами, <i>знаходити</i> й <i>виправляти</i> орфографічні помилки на вивчені правила</p>

	<p>Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>н</i> та <i>ни</i> у прикметниках і діеприкметниках, <i>не</i> з різними частинами мови.</p>	
--	--	--

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Індивідуальна усна співбесіда з української мови передбачає виконання чотирьох завдань. Кожне завдання оцінюється в діапазоні від 0 – 25 балів, чотири завдання від 0 – 100 балів.

Кількість балів з української мови	Вимоги до рівня знань та вмінь вступника
20-25	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - правильно та повно виконує завдання; - знає теоретичний матеріал, що стосується завдання; - вміє пояснити хід виконання завдання, аналізувати, логічно мислити; - оперативно та правильно відповідає на додаткові питання
15-19	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - в основному правильно, однак не зовсім повно виконує завдання; - знає теоретичний матеріал, що стосується завдання; - вміє пояснити хід виконання завдання; - в основному правильно відповідає на додаткові питання.
10-14	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - виконує завдання, допускаючи помилки; - в основному знає теоретичний матеріал, що стосується завдання; - фрагментарно пояснює хід виконання завдання; - відповідає не на всі додаткові питання.
6-9	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - виконує завдання, допускаючи суттєві помилки; - знає теоретичний матеріал, що стосується завдання, поверхово; - не може пояснити хід виконання завдання; - не відповідає на додаткові питання.
0-5	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - не виконує завдання; - не знає теоретичного матеріалу, що стосується завдання; - не може пояснити хід виконання завдання; - не відповідає на додаткові питання.

У межах кожної групи балів оцінка може бути диференційована з кроком один бал, якщо вступник допускає окремі помилки, зокрема технічні.

4. Список рекомендованої літератури

Основна

1. Глазова О. П. Українська орфографія: Навч. посібн. – Харків, 2004.
2. Глазова А. П. Українська пунктуація: Навч. посібн. – Харків, 2004.
3. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: навч. посібн. – К.: Вища школа, 2007.
4. Ладоня І. О. Українська мова: навч. посібн. для студ. ВНЗ I–II рівнів акредитації. – К. Вища школа, 2001.
5. Орфографія української мови: просто про складне/І. Радченко. – К.: Шкільний світ, 2008.
6. Ткаченко Є. М. Українська мова: Пунктуація: правила, вправи, диктанти. – Навч. пос. – Харків: Консум, 2001.
7. Ющук І. П. Українська мова. – К., 2003.
8. Яцимірська М. Т. Сучасна українська мова: Пунктуація. Навч. пос. – Львів: ЛНУ, 2002.

Додаткова

1. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови. – Вид. 2, доопрац. – К.: Наук. думка, 2002. – 464 с.
2. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Граматика української мови в таблицях: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2004.
3. Сучасний орфографічний словник 50 000 слів: Для школярів, абітурієнтів, студентів, викладачів. – Харків: Промінь, 2001. – 672 с.
4. Український орфографічний словник/Уклад.: М. М. Пещак та ін. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Довіра, 2002. – 1006 с.
5. Український орфографічний словник: Орфографічний словник української мови: Близько 143 000 слів/за ред. Л.М. Полюги. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Довіра, 2002. – 1006 с.
6. Електронний режим доступу: <http://osvita.ua/school/certification/card/>